

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa P. K.

przeciwko A. K.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 lutego 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 25 czerwca 2019 r., sygn. akt VI ACa (...)

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od P.K. na rzecz A. K. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 25 czerwca 2019 r., zaskarżając go w całości. Skarżący wniósł o uchylenie tego wyroku i oddalenie apelacji pozwanej lub przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powód powołał się na istniejące w sprawie zagadnienie prawne: Czy zachowanie obdarowanego względem darczyńcy, polegające na wykorzystaniu instytucji prawem przewidzianych do egzekwowania słuszných roszczeń, nie może w

pewnych przypadkach stanowić nadużycia uprawnienia obdarowanego i to w stopniu uzasadniającym przyjęcie, iż doszło do rażącej niewdzięczności obdarowanego względem darczyńcy?

Nadto, w ocenie powoda, skarga jest również oczywiście uzasadniona, gdyż nawet osoba bez przygotowania prawniczego jest w stanie ocenić, że rażąco niewdzięczne są działania obdarowanego, doprowadzające do postawienia darczyńcy w stan oskarżenia na podstawie nieprawdziwych twierdzeń - i to w sytuacji, w której podejmowanie czynności zmierzających bezpośrednio do uzyskania wyroku skazującego darczyńcę nie jest przecież sposobem na wyegzekwowanie roszczenia pieniężnego (sposobem tym jest zainicjowanie egzekucji komorniczej). Na oczywistą zasadność skargi wskazują także braki uzasadnienia zaskarżonego wyroku, które uniemożliwiają dokonanie kontroli kasacyjnej, w tym ustalenia, w jaki sposób podstawa faktyczna powództwa miała wpływ na proces wykładni i subsumpcję, a w rezultacie ustalenie, iż nie doszło do rażącej niewdzięczności po stronie obdarowanej.

W odpowiedzi na skargę pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. W niniejszej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został umotywowany istotnym zagadnieniem prawnym oraz oczywistą zasadnością skargi.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe,

nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne nie czyni zadość tym wymaganiom. Po pierwsze, interpretacja pojęcia „rażąca niewdzięczność”, o jakiej mowa w art. 898 § 1 k.c. była już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Nie jest to zatem zagadnienie nowe, wymagające wyjaśnienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 czerwca 2019 r., II CSK 673/18; zob. też np. wyroki Sądu Najwyższego: z 10 sierpnia 2017 r. II CSK 871/16; z 26 stycznia 2018 r., II CSK 254/17; z 13 września 2018 r., II CSK 577/17; z 30 października 2019 r., V CSK 210/19). Po drugie, z treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie wynika, aby w zakresie przedstawionego zagadnienia prawnego istniały w orzecznictwie wątpliwości, ani możliwe do przyjęcia rozbieżne interpretacje prawne. Po trzecie, przedstawione zagadnienie prawne nie ma charakteru uniwersalnego, wykraczającego poza sprawę, zakończoną zaskarżonym wyrokiem, a sprowadza się do zastosowania przepisu art. 898 § 1 k.c. w konkretnym stanie faktycznym.

Skarżący nie wykazał też, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01 i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów

prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Skarżący twierdzi, że skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na wadliwe uznanie, iż zachowanie pozwanej nie miało cech rażącej niewdzięczności. Lakoniczny wywód uzasadniający tą tezę nie przekonuje. Równie gołosłowne i pozbawione konkretów jest twierdzenie powoda o oczywistej zasadności skargi z uwagi na braki uzasadnienia zaskarżonego wyroku, uniemożliwiające dokonanie kontroli kasacyjnej. Sąd Najwyższy nie dostrzega takich wad uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego, które wykluczałyby kontrolę kasacyjną tego orzeczenia. Co więcej, w obu sformułowanych w ramach tej przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej twierdzeniach, skarżący nie podał, jakie, jego zdaniem, przepisy zostały przez Sąd drugiej instancji naruszone.

Ponadto, łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest wykluczone. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie jest możliwa sytuacja, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13). Co jest sporne nie może być przecież oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw.

z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 265) obciążył powoda kosztami postępowania kasacyjnego.

ke